

2070811060

Vragen van het lid Agema (PVV) aan de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, van Economische Zaken, van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de voorgenomen oprichting van een Rijkssubsidiefabriek. (Ingezonden 8 februari 2008)

1 Heeft u kennis genomen van berichtgeving over een overleg tussen topambtenaren over plannen om een grote rijkssubsidiefabriek op te zetten?

Ja.

2 Klopt het dat in 2003 17,4 miljard euro aan subsidie is besteed? Hoeveel was dat in de jaren 2004 t/m 2007?

Nee. In 2003 is door het Rijk voor 17,5 miljard aan subsidies verstrekt. Dit bedrag is opgenomen in het Subsidieoverzicht Rijksoverheid 2003 (SOR). Dit overzicht, in de wandelgang beter bekend als 'de subsidiebijbel', is sinds februari 2003 gewijzigd in het Instrumentenoverzicht Rijksoverheid (IOR). Het IOR geeft inzicht in alle geldstromen die het Rijk verlaten, waaronder uitgaven aan subsidies en overdrachten. Daarmee is het bereik van het overzicht dus breder dan louter subsidies, zoals bij het SOR wel het geval was. In het SOR bestond het risico van arbitraire definities waardoor veel uitgaven buiten het overzicht vielen. In het najaar van 2003 heeft de minister van Financiën in een debat over het rapport 'Zicht op Subsidies' met de Kamer afgesproken dat eens in de vier jaar (voorafgaand aan het jaar van een kabinetsformatie) een breed overzicht van en inzicht in subsidies zal worden opgesteld. In 2006 is het Instrumentenoverzicht Rijk (IOR) en een managementsamenvatting aan de Tweede Kamer gezonden (2005-2006, 30 300 IXB, nr. 27). De samenvatting geeft verschillende overzichten van departementale instrumenten (stand ontwerpbegroting 2006). Zo is er een overzicht opgenomen met de uitgaven aan subsidies en overdrachten per begroting en een overzicht van de 25 grootste subsidies en overdrachten van het Rijk. Het overzichtsoverzicht Rijk (IOR) is te vinden op de rijksbegrotingssite (www.rijksbegroting.nl/IOR). Een nieuw overzicht wordt in 2010 aan de Tweede Kamer gezonden.

3 Hoe weet u of dit belastinggeld nuttig is besteed en dat de subsidies niet extreem uit de hand lopen als er 17,4 miljard euro in omgaat, er geen overzicht meer is en ambtenaren continu fouten maken?

Ik deel uw mening niet dat er geen overzicht meer zou zijn en dat ambtenaren continu fouten maken. Op basis van artikel 4:23 Algemene wet bestuursrecht (Awb) verstrekt een ministerie slechts subsidie op grond van een wettelijk voorschrift dat regelt voor welke activiteiten subsidie kan worden verstrekt. Het ministerie verantwoordt zich jaarlijks in het departementale jaarverslag over de gedane uitgaven waaronder de verstrekking van subsidies. De departementale auditdiensten voeren onderzoek uit naar de departementale jaarverslagen, met het oog op de rechtmatigheidsverklaring c.q. de getrouw beeldverklaring bij het jaarverslag. Ook de Algemene Rekenkamer geeft jaarlijks een oordeel over de rechtmatigheid van de in de departementale jaarverslagen opgenomen financiële transacties. De Algemene Rekenkamer kijkt daarbij ook naar de relatie tussen financiële resultaten, geleverde prestaties en bereikte effecten.

4 Klopt het dat u geen enkel overzicht meer hebt over waar die circa 20 miljard euro per jaar allemaal aan uitgegeven wordt omdat het rijk sinds enige jaren de subsidiebijbel niet meer uitgeeft?

Nee, dit beeld klopt niet. Zie antwoord vraag 2.

5 Kunt u de Kamer een compleet subsidieoverzicht verstrekken waarin alle 500 subsidieregelingen en alle subsidieverstrekingen uit 2007 met hun totale omvang van circa 20 miljard euro worden opgesomd? Zo neen, deelt u de mening dat u deze dus per direct allemaal moet controleren op nut en noodzaak?

De departementale jaarverslagen 2007, met daarin een overzicht van alle uitgaven in 2007, worden op de derde woensdag in mei aan de Tweede Kamer aangeboden. Zie verder het antwoord op vraag 2.

6 Deelt u de mening dat het absoluut noodzakelijk is het totale bedrag van miljarden euro's aan subsidie per jaar door te lichten en die subsidies, die niet effectief blijken te zijn, af te schaffen en van die subsidies waarbij de vooraf gestelde doelen achteraf niet zijn bereikt de subsidie terug te vorderen? Hoe gaat u subsidies, waarbij de vooraf gestelde doelen niet zijn bereikt, terugvorderen?

Op verschillende niveaus vind een beoordeling plaats van subsidieregelingen en subsidieverstrekingen. De discussie over de bijdrage van subsidie-instrumenten aan het bereiken van doelstellingen vindt onder andere plaats in debatten over beleidsnota's en begrotingen in de Tweede kamer. De beoordeling van de instrumenten vindt ook plaats binnen de reguliere processen op departementen, bijvoorbeeld binnen periodieke beleidsevaluaties en beleidsdoorlichtingen. Ook de Algemene Rekenkamer voert met regelmaat specifiek doelmatigheidsonderzoek uit. In het verleden zijn diverse malen subsidie-instrumenten onderwerp van onderzoek geweest. Over elke individuele subsidie wordt tenslotte verantwoording afgelegd volgens de voorwaarden die in de regeling of beschikking zelf gesteld zijn. Dat is bepalend voor eventuele terugvordering.

7 Deelt u de mening dat het verlenen van subsidies geen lopendebandwerk dient te zijn, maar dat zorgvuldig maatwerk vereist is in het bijzonder om fraude en misbruik te voorkomen? Zo ja, wilt u dan de plannen voor zo'n rijkssubsidiefabriek primair toetsen op fraudebestendigheid en het garanderen van rechtmatigheid? Zo neen, waarom niet?

In de nota Vernieuwing Rijksdienst is een aantal acties aangekondigd om de uitvoering van subsidieregelingen te verbeteren en efficiënter te maken. Zo wordt er gekeken of efficiencyverbetering mogelijk is door samenwerking tussen een aantal diensten die met uitvoering zijn belast. De genoemde activiteiten zijn in volle gang en het is nog te vroeg om vast te stellen tot welke resultaten zij leiden. Wel is duidelijk dat de benaming 'subsidiefabriek' in ieder geval niet kenmerkend zal zijn voor het resultaat. Bij elke vorm van samenwerking in subsidieverstreking blijft onverkort overeind dat getoetst wordt op fraudebestendigheid en het garanderen van rechtmatigheid van de subsidieverstreking. Een andere actie om te komen tot een doelmatiger subsidiebeheer en een vermindering van uitvoerings- en administratieve lasten betreft de ontwikkeling van een rijksbreed bindend, uniform uitvoeringskader voor subsidies. De minister van Financiën heeft de Tweede Kamer per brief van 20 december (2007-2008 31031/29949, nr. 19) geïnformeerd over de contouren van dit uniforme subsidiekader. Het kader uniformeert de uitvoering van en verantwoording over subsidies en moet leiden tot eenvoudige, minder en uniforme voorwaarden. Op 6 februari 2008 heeft over deze brief een Algemeen Overleg met de Tweede Kamer plaatsgevonden, de Tweede Kamer heeft hierop instemmend gereageerd. Het kader wordt nu interdepartementaal verder uitgewerkt. Deze uitwerking inclusief een passende juridische vormgeving zal naar verwachting in het najaar van 2008 gereed zijn.

8 Kunt u afzonderlijk aangeven of de subsidieverstrekingen op de ministeries van Economische Zaken, van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in de jaren 2004 tot 2007 volgens de accountants rechtmatig en doelmatig zijn besteed?

Over de jaren 2004 tot en met 2006 is uit de controle van de departementale auditdiensten van EZ, SZW, OCW en LNV gebleken dat de subsidiegelden binnen de toleranties op begrotingsniveau, rechtmatig zijn besteed. Zie het antwoord op vraag 6 voor wat betreft de beoordeling van de doelmatigheid van subsidieregelingen en –verstrekkingen.

9 Kunt u de bedrijfscultuur rondom de ‘koninkrijkjes’, waardoor het gevoelig is taken bij ministeries weg te halen en in een Subsidiefabriek onder te brengen, toelichten? Kunt u met zekerheid stellen dat er geen sprake is van dubbele petten, dwarsverbanden en vriendjespolitiek tussen medewerkers van de subsidieverstrekkende ministeries en subsidieontvangende organisaties?

De aanduiding ‘koninkrijkjes’ is voor rekening van de Volkskrant. Ten aanzien van de vraag naar de rechtmatigheid van subsidieverstreking wordt verwezen naar het antwoord op vraag 3 en 8.